

Onderwerp: Agenda Duurzaam WSHD

Babsnummer: 514

1. **Gevraagd besluit**

- In stemmen met de Agenda Duurzaam WSHD en het daarin opgenomen tussendoel om klimaatneutraal te zijn in 2035.

2. **Probleemstelling - Context**

Waterschap Hollandse Delta onderschrijft de urgentie om klimaatverandering tegen te gaan. Het International Panel for Climate Change (IPCC) meldt in zijn rapportage van 4 april 2022 dat de klimaatverandering zich veel sneller voltrekt dan gedacht: de tijd om onomkeerbare desastreuze gevolgen te voorkomen is zeer beperkt. Op mondiale schaal is (meer) snelheid van handelen vereist om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 °C om de effecten van klimaatverandering nog enigszins beheersbaar te houden. Dit legt in toenemende mate druk en urgentie op het energie- en klimaatbeleid. De aanscherping van de klimaatdoelen door de EU en het Rijk is voor WSHD (en de Unie van Waterschappen) aanleiding om ons duurzaamheidsbeleid te actualiseren en te onderzoeken hoe we versnelling kunnen geven aan de verduurzaming van het waterschap.

WSHD heeft zijn ambities voor duurzaamheid vastgelegd in de nota Maat op Klimaat en heeft zich in hetzelfde jaar via het Klimaatakkoord 2019 ook verbonden aan de klimaatdoelen voor 2030 en 2050. De doelen uit Maat op Klimaat vormen de basis van ons duurzaamheidsbeleid en zijn de afgelopen periode uitgewerkt in verschillende beleidsdocumenten zoals de nota WSHD energieneutraal 2030, het Waterbeheerprogramma 2022 –2027, het Wegenbeheerprogramma 2022 –2027 en de Huisvestingsvisie. De inspanningen in deze programma's zijn gericht op de doelen die volgens het klimaatakkoord in 2030 gerealiseerd zullen worden.

2.1 Strategie Duurzaam WSHD

Nu de doelen voor 2030 in zicht komen, werken we toe naar de doelen die voor 2050 in het Klimaatakkoord zijn opgenomen. In de Agenda Duurzaam WSHD zijn hiervoor ontwikkelpaden en tussendoelen opgenomen. Deze doelen en ambities hangen samen met de door het Rijk aangescherpte doelstellingen en sluiten aan bij de strategische visie 'Op weg naar klimaatneutraliteit' waarmee de Verenigde Vergadering op 21 september jl. mee heeft ingestemd.

Voornaamste doelstelling van de Agenda Duurzaam WSHD is het beperken van onze klimaatimpact. Dat doen we enerzijds door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en toe te werken naar klimaatneutraliteit en anderzijds door ons (fossiele) grondstoffengebruik te beperken en toe te werken naar een circulair waterschap. Beide doelen willen we realiseren door het toepassen van de strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap Waterschappen.

2.1 Klimaatneutraal 2035

De doelstelling klimaatneutraal in 2035 komt voort uit de aanscherping van de klimaatdoelstellingen van de Europese Commissie (Fit for 55) en de nieuwe klimaatdoelstellingen en ambities van het Rijk, die gekoppeld zijn aan de doelstellingen voor de circulaire economie. In 2030 moet in Nederland de uitstoot van broeikasgassen zijn teruggedrongen met minstens 55%. Er wordt een reductie nagestreefd van 60% (het Klimaatakkoord ging uit van 49%). Het uiteindelijke doel is 95% reductie in 2050 (ten opzichte van 1990). De strategie van de Unie van

Waterschappen 'Op weg naar klimaatneutraliteit' is gericht op de broeikasgassen die in de bedrijfsvoering van de waterschappen worden veroorzaakt (de eigen klimaatvoetafdruk). Het gaat om het fossiele energiegebruik en de uitstoot van overige broeikasgassen zoals methaan en lachgas in de rioolwaterzuivering (scope 1 en 2). Daarnaast zijn er ook emissies uit de keten (scope 3), zoals de uitstoot bij infrastructurele projecten in opdracht van het waterschap. In hoofdstuk 2 van de Agenda Duurzaam WSHD worden diverse mogelijkheden en perspectieven geschetst om de eigen uitstoot te reduceren en die van derden te beïnvloeden. WSHD gebruikt hierbij de definities zoals door de Unie van Waterschappen worden gehanteerd in 'Op weg naar klimaatneutraliteit'.

2.2 Duurzaam opdrachtgeverschap waterschappen

De strategie Duurzaam Opdrachtgeverschap Waterschappen (DOW) is een gezamenlijke basis voor het duurzaam handelen van de waterschappen in de komende jaren. DOW biedt concrete handvatten voor het duurzaam handelen en zorgt voor een gezamenlijke kennisbasis, instrumentarium en werkwijze tussen de waterschappen. In hoofdstuk 3 van de Agenda WSHD wordt dit nader toegelicht.

Een gezamenlijke aanpak in het vertalen van duurzaamheid in de projecten en andere activiteiten helpt ook de marktpartijen, zodat ze beter aan kunnen sluiten bij de ambities en doelen van de waterschappen. Daarmee verbindt DOW de ambities die de waterschappen eerder hebben vastgelegd in akkoorden en afsprakenkaders, zoals het Klimaatakkoord 2019, het Grondstoffenakkoord, het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen en het Manifest Duurzaam GWW 2030. Ook nieuwe trajecten als het programma Schoon en Emissieloos Bouwen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat zullen worden verbonden aan deze strategie.

Als duurzame opdrachtgever heeft het waterschap bij inkoop- en aanbestedingstrajecten veel invloed op de klimaatvriendelijke inrichting van de regio. CO₂-beprijzing is een hulpmiddel bij interne afwegingen. De CO₂-uitstoot van een dienst of werk wordt vertaald naar een CO₂-prijs die de kosten aangeeft die nodig zijn om de effecten van de betreffende CO₂-uitstoot op te vangen. Door deze kosten mee te wegen bij de interne afweging van beleidsalternatieven of bij de keuze van de opdrachtnemer wordt de impact van de CO₂-uitstoot in geld uitgedrukt, ontstaat meer inzicht in de aangeboden alternatieven, waardoor een CO₂-bewuste keuze gemaakt kan worden. Toepassing van een CO₂-prijs bij aanbestedingen zal de markt stimuleren om met klimaatvriendelijke oplossingen te komen. Met dit instrument kan op relatief eenvoudige wijze invulling worden gegeven aan de wens van de VV om keuzes te baseren op maatschappelijke kosten-batenanalyses (MKBA).

De CO₂-prestatieladder is een managementinstrument voor ons energiegebruik en de uitstoot van broeikasgassen (gemeten in CO₂-equivalenten). Voor de opvolging van het MJA3 akkoord 2005-2020 wordt door de waterschappen gewerkt aan prestatieafspraken met het Rijk om het gebruik van fossiele brandstoffen en de emissies van CO₂ terug te dringen. Deze afspraken volgen onder meer uit de CO₂-reductieplicht die vanaf 2023 opgenomen zal worden in de Omgevingswet, en waarvoor een verplicht energiebesparingsonderzoek uitgevoerd dient te worden. De verwachting is dat de certificering op trede 3 van de prestatieladder onderdeel zal zijn van zg. Concernafspraken, waarbij waterschappen over de totale emissie rapporteren in plaats van individuele installaties.

2.3 Ontwikkelen en monitoren

Samen met vele andere partijen staat WSHD voor de uitdaging om tijdig te voldoen aan wettelijke verplichtingen en ook plannen te maken om de doelen en ambities voor 2035 en 2050 te realiseren. We maken gebruik van kansen die zich voordoen, zoals geplande of ongeplande renovaties van assets, werken aan nieuw beleid en monitoren de voortgang.

Op basis van de ontwikkelpaden voor circulariteit en klimaat-en energieneutraliteit in hoofdstuk 2 van de Agenda Duurzaam WSHD wordt iedere vier jaar een Klimaatactieplan opgesteld met concreet geplande maatregelen, de verwachte CO₂-impact en de hiervoor geraamde middelen. Het energiebesparingsplan (of EEP) wordt onderdeel van dit Klimaatactieplan. Via het te ontwikkelen WSHD-duurzaamheidsdashboard monitoren we jaarlijks de voortgang van de doelen in het Klimaatactieplan ten opzichte van het referentiejaar 2019. Hiermee wordt de relatie tussen

geplande activiteiten en ambities inzichtelijk en wordt duidelijk in hoeverre de geplande activiteiten en maatregelen toereikend zijn om de gestelde ambities in 2035 en 2050 te behalen.

3. Beoogd effect en argumenten

Met de Agenda Duurzaam WSHD ontstaat inzicht in de relatie tussen energie, circulariteit en klimaatneutraliteit en overzicht van de eigen doelstellingen en de relatie met de nationale doelstellingen. Dit maakt een doelgerichte en beter planbare aanpak mogelijk. De agenda geeft de organisatie een eenduidig beeld over de doelen en de mijlpalen. Hiermee bereiken we dat WSHD tijdig kan voldoen aan de verplichtingen die volgen uit de Klimaatwet 2019 en de daaruit volgende wet- en regelgeving die voor de komende jaren wordt voorzien. Met het opstellen van de Agenda en het klimaatactieplan wordt voldaan aan de aanbevelingen van de RKC over planning en voortgangsmonitoring van het duurzaamheidsbeleid.

4. Kernboodschap

WSHD gaat voor duurzaamheid en wil in 2035 een klimaatneutraal waterschap zijn.

5. Regelgeving en beleid

Maat op Klimaat (2019), Klimaatakkoord (2019) en Klimaatwet (2019).

6. Historie – eerdere besluitvorming

Het voorstel komt voort uit de besluitvorming over de nota 'Maat op Klimaat' [B1900278] en de ondertekening van het klimaatakkoord respectievelijk op 31 januari en 8 oktober 2019 en het VV besluit WSHD Energieneutraal 2030 [B1900308] en besluitvorming over de Uniestrategie Waterschappen Klimaatneutraal op 21 september jl. De Agenda Duurzaam werd aangekondigd in zowel het Water- als Wegenbeheerprogramma 2022-2027

7. Financiën

De (bestuurlijke) Agenda Duurzaam WSHD beschrijft op hoofdlijnen wat we de komende jaren zullen moeten doen om de geformuleerde doelen te halen. Het geheel aan speerpunten en acties vormt alle concreet uit te voeren maatregelen, deze landen onder meer via het op te stellen Klimaatactieplan in de meerjarige investerings-, onderhouds- en beheerplannen (assetmanagementplannen). Deze worden jaarlijks opgenomen in de Programmabegroting.

8. Duurzaamheid

De doelen in Agenda Duurzaam WSHD komen voort uit het Klimaatakkoord en sluiten aan bij verschillende duurzame ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals) van de Verenigde Naties om in 2030 een eind willen maken aan armoede en ongelijkheid en klimaatverandering tegen te gaan.

9. Alternatieven

n.v.t.

10. Organisatorische en personele consequenties

Uit de Agenda Duurzaam WSHD volgen nu op zichzelf geen directe organisatorische of personele consequenties, deze volgen te zijner tijd uit het Klimaatactieplan, dat vanaf 2023 eens per 4 jaar wordt opgesteld.

11. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: WSHD voert niet tijdig de maatregelen uit die (straks) wettelijk verplicht zijn vanuit de Klimaatwet

Beheersmaatregel: In de afzonderlijke programma's en plannen zijn of worden voor de duurzaamheidsdoelen prestatie indicatoren opgenomen. Voor sommige doelstellingen uit het klimaatakkoord (energie-efficiënte) *is er een wettelijke rapportageverplichting*. Tot op heden voldoen de waterschappen met de landelijke Klimaatmonitor Waterschappen aan deze rapportageverplichting. Naar verwachting zal de CO₂ prestatieladder hiervan (verplicht) onderdeel kunnen worden. Met deze monitoringsinstrumenten kunnen we tijdig bijsturen of vertragingen verantwoorden.

12. Communicatie (in- en extern)

Na de besluitvorming zal via verschillende kanalen intern en extern worden gecommuniceerd. De Agenda Duurzaam WSHD zal op de website van het waterschap worden gezet.

13. Bekendmaking en vervolprocedure

Het besluit is niet gebonden aan een officiële wettelijke bekendmaking. De Agenda Duurzaam WSHD zal worden gedeeld met onze samenwerkingspartners in de regio

14. Bevoegd orgaan

Voor het vaststellen van de Agenda Duurzaam WSHD en de daaruit volgende uitvoeringsbesluiten is het college het bevoegd orgaan. Het College heeft evenwel overwogen de Agenda Duurzaam WSHD aan de VV voor te leggen voor expliciete instemming met tussendoel klimaatneutraal in 2035. Dit biedt bij de oordeelsvorming ook de mogelijkheid om te reageren op de Agenda.

15. Toelichting / kanttekeningen

n.v.t.

16. Bijlagen

1. Agenda Duurzaam WSHD

Vergaderdatum: 7 december 2022

Agendapunt: 10

BESLUIT VERENIGDE VERGADERING

ONDERWERP

DE VERENIGDE VERGADERING VAN WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA,

op voordracht van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta d.d. 8 november 2022;

gelet op de bespreking in de oordeelsvormende Verenigde Vergadering van 30 november 2022;

overwegende dat:

- waterschap Hollandse Delta in de nota 'Maat op Klimaat' zijn doelstellingen heeft vastgelegd voor duurzaamheid, klimaat en energie;
- ons waterschap zich via de Unie van Waterschappen heeft verbonden aan het Klimaatakkoord 2019 en aan diverse andere akkoorden over duurzaamheid zoals het Grondstoffenakkoord, Duurzaam Opdrachtgeverschap Waterschappen en het manifest MVOI;
- uit recente IPCC-rapportages blijkt dat de urgentie om klimaatverandering tegen te gaan steeds verder toeneemt en de nationale en Europese klimaatdoelstellingen zijn verhoogd van 49% naar 55% CO₂ reductie in 2030;
- het waterschap heeft ingestemd met de ambitie van de waterschappen om *als sector* klimaatneutraal te zijn in 2035;

gelet op:

- het advies van de Rekenkamercommissie;
- artikel 77 Waterschapswet;

BESLUIT:

- in te stemmen met de Agenda Duurzaam WSHD en het daarin opgenomen tussendoel om klimaatneutraal te zijn in 2035.

Ridderkerk, 7 december 2022

De Verenigde Vergadering voornoemd,
secretaris-directeur, dijkgraaf,

S.J. Steendijk

J.F. Bonjer